

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

16 Οκτωβρίου 2020

Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας για εκδόσεις του έτους 2019

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΠΑΝ) ανακοινώνουν τα αποτελέσματα του διαγωνισμού για τα Κρατικά Βραβεία Λογοτεχνίας για εκδόσεις του έτους 2019:

1. ΠΟΙΗΣΗ:

Το Κρατικό Βραβείο Ποίησης για εκδόσεις του έτους 2019, μετά από κατά πλειοψηφία απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στη Νάσα Παταπίου για το έργο της *Μελουζίνης ενώτια ή Η ωραία που έρχεται* (εκδόσεις Καστανιώτη).

Σκεπτικό βράβευσης:

Η Νάσα Παταπίου με την ποιητική συλλογή της *Μελουζίνης ενώτια ή Η ωραία που έρχεται* εκδιπλώνει και ανασυστήνει τον ποιητικό της κόσμο με μνημονικές εικόνες, δραματικές αλήθειες και ιστορικά στοιχεία, τα οποία εμποτίζονται με λατρεία για τον γενέθλιο χώρο, ονειροπόληση, ερωτική επιθυμία και πνευματική εξύψωση. Αποτυπώνει τις ποιητικές εικόνες της με εύφορη διαχρονική αφήγηση, εκλεπτυσμένη μουσικότητα, γλωσσική επάρκεια και ιστορική μνήμη, η οποία εξακτινώνεται συνειρμικά και αισθητικά στον χώρο του φανταστικού, του μυθικού, του παράδοξου, αλλά και της ρεαλιστικής πραγματικότητας, χωρίς να απουσιάζουν η συμβολική και αλληγορική διάσταση στο όλο έργο της. Συναιρώντας πρόσωπα, τόπους και γεγονότα, οικοδομεί έναν κόσμο αναγέννησης και αναδημιουργίας, δια μέσου ενός ουσιώδους, απλού και ακαριαίου λόγου που αναβιώνει μια εγκόσμια πραγματικότητα. Η πραγματικότητα αυτή δίδεται μέσα από το ποιητικό υποκείμενο ως καθαρτήρια μνήμη και ζωογόνος δεσμός που περικλείει αέναα την αναπόδραστη θύμηση του γενέθλιου τόπου και της ιστορικής του διαδρομής.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Ποίηση:

- Αρτεμίου-Φωτιάδου Ελένη, *REM: Ποιήματα* (εκδόσεις Μανδραγόρας)
- Καλοζώης Γιώργος, *Η πλαστικότητα των μορίων* (εκδόσεις Φαρφουλάς)
- Ονουφρίου Αναστασία, *Όταν λέω άλφα* (εκδόσεις Σαιξπηρικών)
- Παταπίου Νάσα, *Μελουζίνης ενώτια ή Η ωραία που έρχεται* (εκδόσεις Καστανιώτη)
- Φιλούση Νένα, *Σώματα ασφαλείας* (εκδόσεις Κύμα)

2. ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ:

Το Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος για εκδόσεις του έτους 2019, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στον Χρίστο Κυθρεώτη για το έργο *Εκεί που ζούμε* (εκδόσεις Πατάκη).

Σκεπτικό βράβευσης:

Ο Χρίστος Κυθρεώτης έγραψε ένα από τα καλύτερα αφηγηματικά κείμενα που γράφτηκαν στα ελληνικά το 2019. Στο μυθιστόρημά του *Εκεί που ζούμε* περιγράφει ένα εικοσιτετράωρο από τη ζωή ενός 35χρονου Αθηναίου (την Παρασκευή 20 Ιουνίου 2014). Εν μέσω οικονομικής κρίσης,

και με την προοπτική του βιοπορισμού του πρωταγωνιστή σε υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Λουξεμβούργο, οι αναγνώστες και οι αναγνώστριες παρακολουθούν την καθημερινότητά του από το χτύπημα του ξυπνητηριού μέχρι το επόμενο ξημέρωμα, τη σχέση του με τους γονείς του, τους συναδέλφους του, τους πελάτες του και τις πρώην συντρόφους του. Ο συγγραφέας κατορθώνει να διατηρήσει αμείωτο το ενδιαφέρον, χάρη στην αφηγηματική ειρωνεία του πρωτοπρόσωπου αφηγητή, στο λακωνικό αφηγηματικό ύφος και στην αφηγηματική πολυρυθμία. Εκτός από τον πρωταγωνιστή, στο επίκεντρο της αφήγησης βρίσκεται και η ίδια η πόλη της Αθήνας με τα περίχωρά της. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά επίκαιρο μυθιστόρημα και για μια τέλεια αποτύπωση του τρόπου με τον οποίο αντιλαμβάνεται τη ζωή της μια χαμένη γενιά.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία *Μυθιστόρημα*:

- Γεωργίου Τάκης, *Dodoma hotel* (εκδόσεις Κ. Μ. Ζαχαράκης)
- Κυθρεώτης Χρίστος, *Εκεί που ζούμε* (εκδόσεις Πατάκη)

3. ΔΙΗΓΗΜΑ/ΝΟΥΒΕΛΑ:

Το Κρατικό Βραβείο Διηγήματος/Νουβέλας για εκδόσεις του έτους 2019, μετά από κατά πλειοψηφία απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στην Κωνσταντία Σωτηρίου για το έργο *Πικρία χώρα* (εκδόσεις Πατάκη).

Σκεπτικό βράβευσης:

Στο έργο *Πικρία Χώρα* η Κωνσταντία Σωτηρίου μας θέτει αντιμέτωπους όχι με μια εύπεπτη νοσταλγία ή μια αφελή αθωότητα, αλλά με ζητήματα ηθικής, φύλου, εθνότητας, και κοινωνικής τάξης. Το βάθος των συναισθημάτων και ο λυρισμός αναδύονται μέσα από γλώσσα που την χαρακτηρίζει λιτότητα και συνάμα αφηγηματική τόλμη που ξεφεύγει από τα γνώριμα, αποδεκτά, και κανονικοποιημένα όρια και επιτυγχάνει μια γλωσσική σκηνοθεσία εννοιών, συναισθημάτων, δοξασιών, αλλά και δράσεων. Βαθύτατα πολιτικό, το βιβλίο αυτό μας προκαλεί να αναζητήσουμε νοήματα και συσχετισμούς στην στοιχειωμένη μνήμη μιας ανελέητης ιστορίας. Η Σωτηρίου μας υποδεικνύει πως αν θα συνεχίσουμε να γράφουμε και να μιλάμε για τα ζητήματα της πικρίας χώρας μας, αναζητώντας διεξόδους από τα κυρίαρχα αφηγήματα που μας κρατάνε δέσμιους σε παγιωμένες ταυτότητες και σε έναν λόγο εκβιαστικό και καταπιεστικό, τότε πρέπει να εφεύρουμε μια γλώσσα που να κινείται σε ρυθμούς μη δογματικούς. Όντως, το κείμενο προσηλώνεται στον ρεαλισμό και την ιστορία μέσα από μια διάσταση μυθολογική, ακόμα και παραβολική, η οποία συνενώνει το καθημερινό με την φανταστική του μετουσίωση, το ιστορικό με το μυθοπλαστικό, τη στιγμή της εμπειρίας με το «όρομα».

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία *Διήγημα/Νουβέλα*:

- Λυμπουρής Κώστας, *Βοτσαλωτή: Διηγηματικές εκδοχές* (εκδόσεις Το Ροδακίό)
- Μιχαηλίδου Λίλη, *Εκείνος-Him: Ανδρών ιστορίες-stories of men* (Εκδόσεις Μελάρι)
- Σαβεριάδου Μαρίνα, *Memento mori: Έντεκα μικρές μακάβριες ιστορίες* (εκδόσεις Συμπαντικές Διαδρομές)
- Χαριτωνίδης Γεώργιος Ν., *Με το μέλι και το σφηλικούντρι τους*
- Σωτηρίου Κωνσταντία, *Πικρία χώρα* (εκδόσεις Πατάκη)

4. ΔΟΚΙΜΙΟ / ΜΕΛΕΤΗ:

Το Κρατικό Βραβείο Μελέτης (Μονογραφίας)/Δοκιμίου για τη Λογοτεχνία, μετά από κατά πλειοψηφία απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στη Λουίζα Χριστοδουλίδου για το έργο *Όψεις του αρχαιοελληνικού μύθου στην ποίηση του Κυριάκου Χαραλαμπίδη* (εκδόσεις Ηλία Επιφανίου).

Σκεπτικό βράβευσης:

Στη μακρά ποιητική διαδρομή του μείζονα Κύπριου ποιητή Κυριάκου Χαραλαμπίδη, η αρχαιογνωσία και η χρήση των αρχαίων μύθων συνιστούν τα στοιχεία που τον καθιστούν γόνιμο συνομιλητή αφενός με τον ομηρικό και τραγικό λόγο, αφετέρου με την ποίηση της νεωτερικότητας (ελληνική και ξένη) που πολλαπλά εμπνεύστηκε από την ελληνική αρχαιότητα. Η Λουίζα Χριστοδουλίδου εξετάζει το έργο του Χαραλαμπίδη υπό το πρίσμα της λόγιας ποίησης του 20^{ου} αιώνα και σε συνάρτηση με θεωρητικά κείμενα του ίδιου του ποιητή. Συζητά συγκεκριμένα ποιητικά αποσπάσματα ή και αυτούσια ποιήματα με άξονα είτε μυθικά πρόσωπα (Αφροδίτη, Ελένη, Πηνελόπη) είτε γενικότερες θεωρήσεις του αρχαιοελληνικού μύθου που αναδεικνύονται σε «ποιήματα ποιητικής» όπως το «Πάρεργον» από τη συλλογή *Μεθιστορία*. Οι τέσσερις θεματικές ενότητες που συγκροτούν τη μελέτη αυτή ξεναγούν τον αναγνώστη στον τραγικό λόγο του ίδιου του ποιητή και τον προσανατολίζουν σε όψεις της χρήσης ή ακόμα της μετάπλασης, μεταμόρφωσης του μύθου όπως κατά περίπτωση την αποτολμά. Στον επίλογό της η μελετήτρια εύστοχα υπερασπίζεται τον ποιητή απέναντι σε όσες επικρίσεις δέχτηκε για ό,τι αποτέλεσε δομικό στοιχείο της ποίησής του: την υιοθέτηση της αλήθειας των ποιητικών του προγόνων και την απόκλισή του από το μυθικό πρόπλασμα ως προσπάθεια ανάδειξης ενός διαφορετικού τρόπου θέασης των πραγμάτων.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Μελέτη (Μονογραφία)/ Δοκίμιο για τη Λογοτεχνία:

- Αντωνιάδου Ελένη, *Κείμενα για τον Τίτο Πατρίκιο: Ως πού μπορεί να φτάσει ένας χωματόδρομος* (εκδόσεις Βακχικών)
- Γεωργής Γιώργος, *Ταξιδεύουμε σε θάλασσες επικίνδυνες: Ο Γιώργος Θεοτοκάς και η Κύπρος* (εκδόσεις Καστανιώτη)
- Χριστοδουλίδου Λουίζα, *Όψεις του αρχαιοελληνικού μύθου στην ποίηση του Κυριάκου Χαραλαμπίδη* (εκδόσεις Ηλία Επιφανίου)

5. ΒΡΑΒΕΙΟ ΝΕΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ:

Το Κρατικό Βραβείο Νέου Λογοτέχνη, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, δεν απονέμεται.

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας 2019 αποτέλεσαν οι:

Ανδρέας Χατζηθωμάς (Πρόεδρος), Γεώργιος Ανδρειωμένος, Στέφανος Ευθυμιάδης, Σταύρος Σταύρου Καραγιάννη και Michaela Prinzing.

6. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

Το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας για Μικρά Παιδιά για εκδόσεις του έτους 2019, μετά από κατά πλειοψηφία απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στη Σάντη Αντωνίου για το έργο *Η κλωστή της υπομονής* (έκδοση Δήμου Αθηνών).

Σκεπτικό βράβευσης:

Πρόκειται για ένα πολυτροπικό βιβλίο γνώσεων με λογοτεχνική αφήγηση, συχνά ομοιοκατάληκτη, η οποία διανθίζεται με ποικίλα είδη και μορφές του λόγου, όπως: η επιστολή, η συνταγή, το υπόμνημα, το σύνθημα, το απόφθεγμα, ο διάλογος και ο μονόλογος. Η αφήγηση, επίσης χαρακτηρίζεται από ποικιλία, καθώς υπάρχει εναλλαγή από τον τριτοπρόσωπο, παντογνώστη αφηγητή στον πρωτοπρόσωπο αφηγητή, όπου ακούγεται η φωνή του ίδιου του βελονιού, το οποίο ταξιδεύει στη βαλίτσα του έμπορα των κεντημάτων και εξιστορεί στην ηρωίδα του βιβλίου την πορεία τους στην Αμερική. Πρόκειται για ένα βιβλίο με ευρηματική εικονογράφηση υψηλής αισθητικής, η οποία άλλοτε συμπληρώνει το λεκτικό κείμενο και άλλοτε διαθέτει τη δική της αφήγηση. Τόσο τα πλούσια λογοτεχνικά και εικονογραφικά διακείμενα, όσο και η ποικιλία του λόγου και της αφήγησης, καθιστούν το βιβλίο σημείο συνεχούς εξερεύνησης

και αποκάλυψης. Ένα από τα βασικά στοιχεία της θεματικής του που είναι η τέχνη του κεντήματος και οι αρετές που προϋποθέτει, όπως η υπομονή, η αφοσίωση, η επιμονή, η αγάπη, η θέληση, το μεράκι και η συνεργασία, καλλιεργούν στον αναγνώστη, όχι μόνο την αγάπη και τη γνώση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά ταυτόχρονα καλλιεργούν και βασικές δεξιότητες του πολιτισμικού γραμματισμού.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων στην Κατηγορία Λογοτεχνία για Μικρά Παιδιά (η Επιτροπή ζήτησε να παρατεθεί με αξιολογική σειρά):

- Αντωνίου Σάντη, *Η κλωστή της υπομονής* (έκδοση Δήμου Αθένου)
- Ιωάννου Μαρία Α., *Η μύγα κι η κανάτα* (εκδόσεις Πατάκη)
- Περικλέους Έλενα, *Το κουτί με τα μουσικά* (έκδοση Σοσιαλιστικής Γυναικείας Κίνησης)
- Θεοφάνους Θεοφάνης, *Να το, να το, να το, φλουρί κωνσταντινάτο!* (εκδόσεις Άλλωστε)
- Χαραλαμπίδου-Πίττα Χριστίνα, *Η Τζάζη Μπη η Μελισσούλα* (C.C. Baby Maestro Cyprus Publications)

7. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ

Το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας για Μεγάλα Παιδιά και Εφήβους για εκδόσεις του έτους 2019, μετά από κατά πλειοψηφία απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στον Αναστάσιο Γεωργίου για το έργο *Αναζητώντας την έμπνευση* (εκδόσεις Πηγή).

Σκεπτικό βράβευσης:

Ο συγγραφέας ορίζει ειδολογικά το έργο του «Παραμύθι για κάθε ηλικία». Τα θέματα που πραγματεύεται ο συγγραφέας πράγματι ξεφεύγουν από την αποκλειστική ζώνη της εφηβικής ηλικίας και προσεγγίζουν κάθε ηλικία. Έχουν να κάνουν μεταξύ άλλων με τη δημιουργία, την έμπνευση, την ευφυΐα, την πνευματική ελευθερία, το αυτόβουλο, την αγάπη, την πίστη στον εαυτό, που προκύπτει μέσα από μία συνεχή εξερεύνηση, αναίρεση παραδεδομένων αρχών και παραδοχή νέων. Ως προς τη δομή, το έργο αποτελείται από 10 κεφάλαια, που λειτουργούν και ως αυτόνομες αφηγήσεις. Οι ιστορίες αρχίζουν με τη φόρμουλα του παραμυθιού «Μια φορά και έναν καιρό», διαθέτουν έντονη αλληγορία, συμβολισμούς, μεταφορές και εικονοποιία, ωστόσο δεν κατατάσσονται στο είδος του κλασικού παραμυθιού, δημιουργώντας έτσι μια ανατροπή. Το είδος του βιβλίου γενικότερα δεν εντάσσεται σε μία παγιωμένη κατηγορία, καθώς θα μπορούσε να θεωρηθεί μια σειρά από μικρές αυτοτελείς ιστορίες ή σπονδυλωτό μυθιστόρημα ή ένα λογοτεχνικό στοχαστικό δοκίμιο με φιλοσοφικό και ψυχολογικό υπόβαθρο. Η πρωτοτυπία που χαρακτηρίζει τόσο το είδος όσο και τη θεματική του νεαρού δημιουργού διευρύνει τους ορίζοντες της εφηβικής και νεανικής λογοτεχνίας.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων στην Κατηγορία Λογοτεχνία για Μεγάλα Παιδιά και Εφήβους (η Επιτροπή ζήτησε να παρατεθεί με αξιολογική σειρά):

- Γεωργίου Αναστάσιος, *Αναζητώντας την έμπνευση* (εκδόσεις Πηγή)
- Κουτμπάνου Άννα, *Τη μέρα που σπάσαμε τον κόσμο: Το κλαμπ των χαμένων* (Βιβλίο 1) (εκδόσεις Πατάκη)
- Γαλίδη Μαριάννα, *Οι Pizzigatti* (εκδόσεις Άνευ)
- Πλησή Παναγιώτα, *Αν η μαμά σου φοράει ένα καπέλο από σύννεφο που βρέχει* (εκδόσεις Κέδρος)
- Χατζηματθαίου Άθως, *Εκείνο το καλοκαίρι* (εκδόσεις Α. Χατζηματθαίου)

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας για Παιδιά και Εφήβους 2019 αποτέλεσαν οι:

Μαρίνα Ροδοσθένους-Μπαλάφα (Πρόεδρος), Έλενα Ιωαννίδου, Λουίζα Μαλλούρη, Μαρία Μιχαηλίδου και Γιάννης Παπαδάτος.

8. ΒΡΑΒΕΙΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ

Το Κρατικό Βραβείο Εικονογράφησης Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους για εκδόσεις του έτους 2019, μετά από ομόφωνη απόφαση της Κριτικής Επιτροπής, απονέμεται στη Σάντρα Ελευθερίου για την εικονογράφηση του έργου *Ο γύρος του χρόνου με ποιήματα: Μια ανθολογία ποίησης για παιδιά* (ανθολόγος: Μαριγώ Αλεξοπούλου, εκδόσεις Μεταίχμιο).

Σκεπτικό βράβευσης:

Το βιβλίο *Ο γύρος του χρόνου με ποιήματα: Μια ανθολογία ποίησης για παιδιά*, το οποίο εικονογραφήθηκε από τη Σάντρα Ελευθερίου, καταφέρει μέσα από διαφορετικές εικονογραφικές αποτυπώσεις και σημειολογικές μεταφορές του κειμένου (σχεδόν σε κάθε δισέλιδο), να μεταφέρει τον αναγνώστη σε έναν «γύρο στον χρόνο». Η εικονογράφος έχει εξελίξει τη δίκη της οπτική/εικαστική γλώσσα, χρησιμοποιώντας μια πλούσια παλέτα χρωμάτων, υφών αλλά και αντιθέσεων. Η συγκεκριμένη τεχνοτροπία και η προσήλωση στη λεπτομέρεια συνέβαλαν στην καθαρότητα των χρωμάτων και στην ευκρίνεια των εικόνων. Το έργο της Σάντρας Ελευθερίου κρατά μια σωστή ροή σε ολόκληρο το βιβλίο σε σχέση με το κείμενο, μεταφέροντας μια ρομαντική διάθεση, και παράλληλα οδηγεί τον αναγνώστη σε μια ομαλή ανάγνωση. Η εικονογράφηση κρύβει στοιχεία για τα οποία ένα παιδί μπορεί να επιστρέψει για δεύτερη και τρίτη ανάγνωση.

Κατάλογος επικρατέστερων έργων (αλφαβητικά) στην Κατηγορία Εικονογράφηση Λογοτεχνικού Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους:

- *Ο Ασίμ και ο δράκος του βασιλιά* (Εικονογράφηση: Ελευθερίου Σάντρα, συγγραφέας: Ζωντανού Κατερίνα) (εκδόσεις Μεταίχμιο)
- *Ο γύρος του χρόνου με ποιήματα: Μια ανθολογία ποίησης για παιδιά* (Εικονογράφηση: Ελευθερίου Σάντρα, ανθολόγηση: Μαριγώ Αλεξοπούλου) (εκδόσεις Μεταίχμιο)
- *Ο εξερευνητής Τζόουνς και το μυστήριο του καμένου δάσους* (Εικονογράφηση: Ευσταθίου Στέλιος, συγγραφέας: Δράκου Νικολίνα) (εκδόσεις Nayilia)
- *Η μύγα κι η κανάτα* (Εικονογράφηση: Φίλιππος Θεοδωρίδης, κείμενο: Ιωάννου Μαρία Α.) (εκδόσεις Πατάκη)

Την Κριτική Επιτροπή Κρατικών Βραβείων Εικονογράφησης Βιβλίου για Παιδιά και Εφήβους 2019 αποτέλεσαν οι:

Μάριος Κωνσταντινίδης (Πρόεδρος), Κωνσταντίνος Γεωργίου, Δημήτρης Κοκκινόλαμπος, Τερέζα Λαμπριανού και Όμηρος Παναγίδης.

Τα βραβεία θα επιδοθούν από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού κ. Πρόδρομο Προδρόμου σε ειδική τελετή, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 3 Δεκεμβρίου 2020, ώρα 7:00 μ.μ., στο Κινηματοθέατρο Παλλάς. Η είσοδος θα είναι ελεύθερη.